

Μεγάλη συζήτηση γίνεται την τελευταία δεκαετία για την προσπάθεια προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) από την Ελληνική οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, η δρομολογημένη επένδυση της Microsoft έχει απασχολήσει έντονα τα μέσα ενημέρωσης. Η επένδυση της Microsoft περιλαμβάνει τρία κέντρα δεδομένων (data centers), σε τρία σημεία εγκατάστασης, και αγγίζει τα 400 εκατομμύρια Ευρώ. Η Ελλάδα είναι μόλις η 8η χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επιλέγεται από τη Microsoft για αντίστοιχη επένδυση και η 27η σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ερώτημα 1.1

Η επιλογή της χώρας μας από τη Microsoft προφανώς και δεν ήταν τυχαία. Γιατί θεωρείτε ότι επιλέχθηκε η Ελλάδα για μια τέτοια επένδυση; Με άλλα λόγια, ποια ήταν τα κίνητρα δραστηριοποίησης (διεθνοποίησης) της Microsoft στην Ελλάδα (κίνητρα ΑΞΕ σύμφωνα με τον Dunning);

Ερώτημα 1.2

(α)

Ποια είναι τα πιθανά οφέλη της επένδυσης της Microsoft στην Ελληνική οικονομία και, πιθανότατα, σε άλλους τομείς εθνικού συμφέροντος;

(β)

Οι επιπτώσεις είναι μόνο θετικές ή περιλαμβάνουν και ορισμένες αρνητικές διαστάσεις;

Προσοχή: Η απάντηση σας θα πρέπει να είναι συγκεκριμένη και να σχετίζεται με την Ελλάδα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Ενδεικτική απάντηση:

Ερώτημα 1.1

Οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να αναφερθούν στους τέσσερις οδηγούς διεθνοποίησης, τους οποίους περιλαμβάνει το σύγγραμμα του μαθήματος:

- Διεύρυνση ή δημιουργία νέας αγοράς.
- Αύξηση αποδοτικότητας / αποτελεσματικότητας.
- Απόκτηση πόρων.
- Αναζήτηση στρατηγικών πλεονεκτημάτων.

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, μεγάλη σημασία έχει η κριτική διάθεση των φοιτητών και όχι, αυτή κάθε αυτή, η απάντησή τους.

Ενδεικτικά, η Microsoft φαίνεται να επέλεξε την Ελλάδα διότι:

- Η Ελλάδα διαθέτει αξιόλογο και σε επάρκεια εργατικό δυναμικό (απόφοιτους Πανεπιστημίων), το οποίο αμείβεται σε πολύ λογικά επίπεδα (σε σύγκριση με αντίστοιχες χώρες).
- Έλληνες του εξωτερικού, με ανεπτυγμένες δεξιότητες, που απομακρύνθηκαν από τη χώρα λόγω της δεκαετούς οικονομικής κρίσης έχουν επιδείξει διάθεση επαναπατρισμού, αν υπάρξουν ευκαιρίες απασχόλησης από σοβαρές επιχειρήσεις.
- Η Ελλάδα διαθέτει το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο / Συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα / Συμμόρφωση με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τα προσωπικά δεδομένα / Η Ελλάδα εναρμονίζεται πλήρως με την αυστηρή ευρωπαϊκή νομοθεσία περί GDPR.
- Υπάρχει γρήγορη αδειοδότηση (μέσω των στρατηγικών επενδύσεων) και κρίσιμες υποδομές, μεταξύ άλλων, στις τηλεπικοινωνίες και την ενέργεια.
- Επιπλέον, η Ελλάδα βρίσκεται σε κομβικό σημείο στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και μπορεί να προσφέρει εξαιρετικά πλεονεκτήματα σε μία εταιρεία όπως η Microsoft (κόμβος στην ευρύτερη περιοχή).
- Τέλος, η συγκεκριμένη επένδυση αντανάκλα τις άριστες σχέσεις που διαθέτει η Ελλάδα με τις ΗΠΑ. Επίσης υπήρξε μεγάλη στήριξη από τους αρμόδιους Υπουργούς και τον Πρωθυπουργό της χώρας, ο οποίος μάλιστα προσκάλεσε την εταιρεία να προχωρήσει στη συγκεκριμένη επένδυση.

Αναφορικά με τα κίνητρα διεθνοποίησης:

- **Διεύρυνση ή δημιουργία νέας αγοράς:** Δεν φαίνεται να βρίσκονται στο επίκεντρο της σκέψης της Microsoft. Λόγω της φύσης της επένδυσης (υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους), και με δεδομένη την ταχύτητα των διαδικτυακών συνδέσεων, η επένδυση δεν έχει ως βασικό της στόχο την πρόσβαση στην αγορά της Ελλάδας. Παρόλα αυτά, ίσως να πρόκειται για μια προσπάθεια δημιουργίας ενός κόμβου στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.
- **Αύξηση αποδοτικότητας:** Όπως προαναφέρθηκε, σε σχέση με τις προηγμένες χώρες της ΕΕ, το εργατικό κόστος στην Ελλάδα φαίνεται να είναι χαμηλότερο (και συνδυάζεται με στελέχη που διαθέτουν γνώσεις και δεξιότητες).
- **Απόκτηση πόρων:** Το κόστος απόκτησης γης, στην οποία θα κατασκευαστούν τα data centers είναι σχετικά χαμηλό, ενώ υπάρχει και επάρκεια τέτοιων εκτάσεων (λόγω περιορισμένης βιομηχανοποίησης). Υπάρχει, όπως προαναφέρθηκε, επάρκεια εργατικού δυναμικού (και για την κατασκευή των κέντρων δεδομένων, αλλά και για τη λειτουργία τους). Οι τεχνολογικές υποδομές της χώρας είναι ικανοποιητικές και βελτιώνονται με το πέρασμα του χρόνου (βλέπε ταχύτατη εισαγωγή στην τεχνολογία 5G).
- **Αναζήτηση στρατηγικών πλεονεκτημάτων:** Είναι δύσκολο να διακρίνουμε τα στρατηγικά πλεονεκτήματα της Microsoft. Σίγουρα ένα τέτοιο κίνητρο είναι η δημιουργία μιας βάσης στην Νοτιοανατολική Ευρώπη, η οποία θα λειτουργήσει ως κόμβος και εφαλτήριο για μεγαλύτερη επέκταση στην περιοχή (αύξηση μεριδίου αγοράς στον κλάδο των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους).
- **Άλλοι λόγοι:** Όπως προαναφέρθηκε, οι πολιτικοί λόγοι φαίνεται να είναι αρκετά σημαντικοί για την δραστηριοποίηση της Microsoft στην Ελλάδα.

Ερώτημα 1.2

(α)

Συνοπτικά αναφέρουμε τα παρακάτω:

- Αύξηση απασχόλησης / Δημιουργία αρκετών και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας / Αύξηση εισοδημάτων / Ανάπτυξη της οικονομίας / Αύξηση των εισφορών (= Ενίσχυση του ασφαλιστικού συστήματος), κτλ.
- Θα βοηθήσει στην ανακοπή, αν όχι στην αντίστροφη του brain drain (θα συγκρατήσει το κύμα φυγής νέων επιστημόνων).
- Το οικονομικό αποτύπωμα ανάλογων επενδύσεων στην Πολωνία και την Ιταλία προσεγγίζει το 1 δις. Ευρώ, και το ίδιο ποσό αναφέρεται αντίστοιχα ως εκτίμηση και για την Ελλάδα.
- Μια τέτοια επένδυση αναβαθμίζει την εικόνα της Ελληνικής οικονομίας στο εξωτερικό. Κάτι τέτοιο, συμπαρασύρει και τις αξιολογήσεις των επενδυτικών οίκων, στην προσπάθεια προσέγγισης του εθνικού στόχου απόκτησης επενδυτικής βαθμίδας.
- Η επένδυση συμβάλλει στην ενίσχυση του γεωστρατηγικού ρόλου της Ελλάδας στην ευρύτερη περιοχή.
- Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η Microsoft δεσμεύθηκε να εκπαιδεύσει χιλιάδες δημοσίους και ιδιωτικούς υπαλλήλους στην περαιτέρω προώθηση των ψηφιακών τεχνολογιών στην Ελλάδα. Σε αυτό θα συμμετέχουν 100.000 άνθρωποι, που θα εκπαιδευτούν στις ψηφιακές δεξιότητες.
- Η επένδυση θα κινητοποιήσει το μετασχηματισμό των υπολοίπων επιχειρήσεων. Το υπολογιστικό νέφος επιτρέπει σε πολλές επιχειρήσεις να εκσυγχρονιστούν και να ενισχύσουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητά τους. Επομένως, θα υπάρξουν οφέλη από τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας.
- Οι φοιτητές θα πρέπει να αναφερθούν στα λεγόμενα “spillovers” που θα προκαλέσει η συγκεκριμένη επένδυση.

Η παραπάνω λίστα δεν είναι εξαντλητική και οι φοιτητές μπορούν να αναφέρουν πολλά περισσότερα οφέλη.

(β)

Είναι αρκετά δύσκολο να εντοπιστούν αρνητικές επιπτώσεις από τη συγκεκριμένη επένδυση. Ίσως, κάποιος θα μπορούσε να αναφέρει τη μεγάλη διαπραγματευτική ισχύ που θα αποκτούσε η Microsoft, στη σχέση της με τον ελληνικό ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Η συγκεκριμένη ερώτηση έχει στόχο να εξετάσει την κριτική σκέψη των φοιτητών, ιδίως σε αντιπαράβολή με την αντίστοιχη ερώτηση της 2ης γραπτής εργασίας (ΑΞΕ στην Αφρική). Δηλαδή, σε προηγμένες κοινωνίες / οικονομίες, όπως σε χώρες ενταγμένες στην ΕΕ (με συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο, π.χ. για αδειοδότηση και έλεγχο νομιμότητας επενδύσεων), είναι εξαιρετικά δύσκολο (ή δυσκολότερο) μια επένδυση να επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις.